

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ

молодіжна громадська організація
«НЕЗАЛЕЖНА АСОЦІАЦІЯ МОЛОДІ»

студентське наукове товариство
«КОМІТЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОСТІ»

МАТЕРІАЛИ

XVI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Євразії»

31 жовтня 2024 р.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Переяслав – 2024

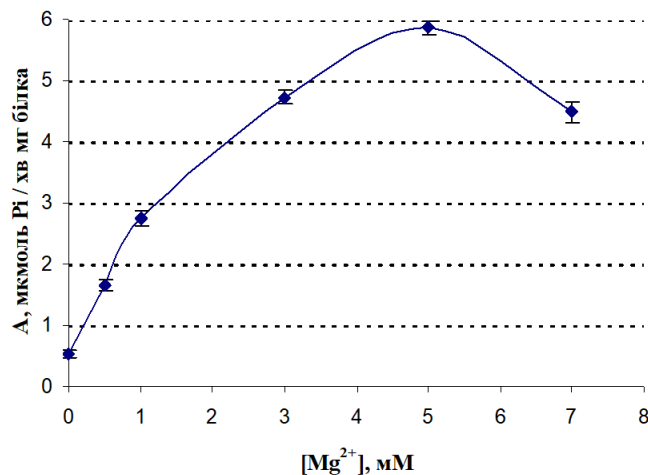

Рис. Концентраційна залежність впливу йонів Mg^{2+} на активність оубаїнчутливої Na^+ , K^+ -АТФ-ази сапонін-перфорованих лімфоцитів периферичної крові практично здорових донорів, $M \pm m$ $n = 4$.

Шляхом лінеаризації цієї концентраційної залежності у координатах Лайнуівера-Берка встановлено, що початкова максимальна швидкість гідролізу АТФ сапонін-перфорованих ЛПК, визначена за йонами Mg^{2+} та уявна константа активації йонами Mg^{2+} у хворих на РА та АСА достовірно не відрізняються від практично здорових донорів.

Виявлено, що за умов розвитку ревматичної патології Mg^{2+} -зв'язувальна ділянка оубаїнчутливої Na^+ , K^+ -АТФази ЛПК хворих на РА та АСА залишається нативною.

Література:

1. Гжегоцький М.Р. Система крові. Фізіологічні та клінічні основи / М.Р. Гжегоцький, О.С. Заячківська // Львів: Світ, 2001. – С. 173.
2. Кравцов А.В. Механизмы регуляции векторных ферментов биомембран / А. В. Кравцов, И. Р. Алексеенко // К.: Наук. думка, 1990. – С. 176.
3. Boyum A. Isolation of mononuclear cells and granulocytes from human blood / A. Boyum // Scand. J. Clin. Lab. Invest. – 1968. – V. 21 (Supp. 97). – P. 77-79.
4. Mishell B.B. Selected Methods in Cellular Immunology / B.B. Mishell, S.M. Shiigi // San Francisco: W. H. Freeman and Company. – 1980. – P. 486.
5. Rathbun W. Estimation of enzymically produced orthophosphate in the presence of cysteine and adenosine triphosphate / W. Rathbun, V. Betlach // Anal. Biochem. – 1969. – V. 28. – P. 436-447.
6. Келети Т. // Основы ферментативной кинетики: Пер. с англ. / Т. Келети // М: Мир, 1990. – 350 с.

Руслан Яворівський, Софія Заблоцька
(Тернопіль, Україна)

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДОВОГО СКЛАДУ ТА РАРИТЕТНОЇ ФРАКЦІЇ РОДИНИ *SOLANACEAE* Berth. et Hook. f. У ФЛОРИ ЗБАРАЗЬКОГО (ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО) РАЙОНУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Родина Пасльонові (*Solanaceae* Berth. et Hook. f.) – одна із найбільш чисельних родин світової флори, котра у загальному нараховує приблизно 2 900 видів, які належать до 90 родів, поширених космополітно, тобто по всій земній кулі та у різних екологічних умовах, проте, їхня найбільша видова різноманітність спостерігається у тропічних, субтропічних і помірних областях Центральної та Південної Америки. На території України у складі її природної флори та як господарсько цінні представники поширений лише 31 вид Пасльонових у структурі 13 родів (1,07 % загальносвітової чисельності видів родини) [2].

Флористичні дослідження планетарного масштабу у кінцевому рахунку проектуються у площину їх проведення на регіональних рівнях, що забезпечує створення найбільш оптимальних умов щодо збереження раритетної фракції флори певного регіону. Тому аналіз видового складу родини *Solanaceae* Berth. et Hook. f. у межах Збаразького (нині Тернопільського) району Тернопільської області є **актуальним** за змістом досліджень й має вагоме практичне значення.

На основі аналізу літературних джерел [1; 3; 4], матеріалів фондів колекцій гербарію лабораторії морфології та систематики рослин Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (акронім TERN*), проведених впродовж 2022–2024 рр. маршрутно-експедиційних й геоботанічних досліджень різнотипових фітоценозів на території Збаразького (нині Тернопільського) району Тернопільської області встановлено або ж підтверджено зростання 23 видів родини *Solanaceae*

Berth. et Hook. f. (74,2 % загальної кількості у складі флори України), що належать до 12 родів. Таким чином, родовий коефіцієнт або ж середня кількість видів у роді становить тут 1,92.

Поліморфними родами вважаємо фізаліс або марунку (*Physalis* L.), котрий презентований у структурі досліджуваної родини двома видами – ф. звичайним (*Ph. alkekengi* L.) та ф. Франшета (*Ph. franchetii* Mast.) і рід тютюн (*Nicotiana* L.) – також двома видами (т. махорка (*N. rustica* L.) й т. крилатий (*N. alata* Link et Otto), та, особливо, рід паслін (*Solanum* L.), котрий представлений тут 10 видами (43,5 % загальної кількості у структурі родини), зокрема, картоплю (*S. tuberosum* L.), баклажаном синім (*S. melongena* L.), п. чорним (*S. nigrum* L.), п. низьким (*S. humile* Bernh.), п. жовтим (*S. luteum* Mill.), п. крилатим (*S. alatum* Moench), п. солодко-гірким або глисником (*S. dulcamara* L.), п. рогатим (*S. cornutum* Lam.), п. різношипим (*S. heterodoxum* Dun.) та п. сухоребриколистим (*S. sisymbriifolium* Lam.).

9 родів досліджуваної родини (75,0 % загальної їх чисельності) є монотипними, тобто презентовані у її структурі лише одним видом, зокрема, рід помідор (*Lycopersicon* Mill.) – п. їстівний (*L. esculentum* Mill.); стручковий перець (*Capsicum* L.) – с. п. однорічний (*C. annuum* L.); беладонна (*Atropa* L.) – б. звичайна (*A. bella-donna* L.); повій (*Licium* L.) – п. звичайний (*L. barbatum* L.); блекота (*Hyoscyamus* L.) – б. чорна (*H. niger* L.); скополія (*Scopolia* Jacq.) – с. карніолійська (*S. carniolica* Jacq.); дурман (*Datura* L.) – д. звичайний (*D. stramonium* L.); нікандра (*Nicandra* Adans.) – н. фізалісоподібна (*N. physalodes* (L.) Gaertn.) та петунія (*Petunia* Juss.) – п. гібридна – (*P. hybrida* hort.).

У районі дослідження виявлено поширення двох видів родини *Solanaceae* Berth. et Hook. f., що занесені до «Червоної книги України. Рослинний світ (2009)» [5; 6], зокрема:

1) беладонна звичайна (*Atropa bella-donna* L.). Природоохоронний статус у районі дослідження – вразливий. Реліктовий вид з вираженою ценофобною стратегією. Поодинокі або малочисельними, локальними та різновіковими популяціями (до 10 особин) зростає на лісових галявинах і узліссях в околицях сіл Діброва та Залісці. На території району дослідження частково охороняється у межах ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Луб'янківська дубина». З метою збереження чисельності виду необхідно заборонити порушення природних екотопів його зростання внаслідок вирубування лісів та збирання як лікарської рослинної сировини, досліджувати сучасну стратегію розвитку виду через постійний контроль наявних локалітетів.

2) скополія карніолійська (*Scopolia carniolica* Jacq.). Природоохоронний статус у районі дослідження – рідкісний. Центральноевропейсько-кавказький вид на північно-східній межі ареалу. Дуже рідко, популяціями площею 5–7 м² та середньою щільністю 3–8 рослин на 1 м², поширена у тінистих вологих лісах союзу *Carpinion betuli* в околицях сіл Залісці та Чайчинці. Охороняється у структурі ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Чайчинецька бучина». З метою охорони необхідно заборонити проведення суцільних рубок лісових масивів у місцях зростання виду та його заготівлю населенням як цінної лікарської рослини.

Окрім того, на досліджуваній території нами було виявлено або ж підтверджено ареали зростання б регіонально рідкісних видів, зокрема: паслін низький (*Solanum humile* Bernh.), який спорадично, але досить чисельними за кількістю особин і площею популяціями поширений у розріджених лісах, на узліссях, серед заростей чагарників та забур'янених місцях у околицях сіл Бутин, Чумалі та Чорний Ліс; паслін жовтий (*Solanum luteum* Mill.), котрий розсіяно зростає у широколистяних лісах, на лісових галявинах та серед чагарників в околицях сіл Залужжя та Діброва; паслін крилатий (*Solanum alatum* Moench), що зрідка трапляється на луках, трав'янистих схилах, на не задернованих пісках по долинах річок, на виходах кам'янистих порід в околицях сіл Колодне, Болязуби, Котюжинці та Малі Вікнини; паслін рогатий (*Solanum cornutum* Lam.), який зрідка поширений по узліссях широколистяних лісів та іноді по межі посівів злакових культур в околицях сіл Чайчинці, Котюжинці та Малі Вікнини; паслін сухоребриколистий (*Solanum sisymbriifolium* Lam.), котрий зрідка спорадично-ізольованими популяціями зростає по залишкових лучно-степових і степових ділянках в околицях сіл Романове Село, Киданці та Максимівка та фізаліс звичайний (*Physalis alkekengi* L.), що розсіяно трапляється у лісах та серед заростей чагарників у околицях сіл Малий Кунинець, Бутин, Залужжя, Чорний Ліс і селища Вишнівець.

Головними факторами, що визначають скорочення чисельності популяцій червонокнижних і регіонально рідкісних видів родини *Solanaceae* Berth. et Hook. f. на території Збараського (Тернопільського) району Тернопільської області вважаємо наступні:

- ✓ вузька еколого-ценотична амплітуда виду й відсутність екотопів відповідного типу для його подальшого поширення (*Atropa bella-donna* L.);
- ✓ недостатнє природне поновлення та слабка конкурентна здатність виду (*Scopolia carniolica* Jacq., *Solanum cornutum* Lam., *Solanum luteum* Mill.);
- ✓ інтенсивне лісове господарство, посадка на місці вирубок інтродукованих деревних порід (*Atropa bella-donna* L., *Scopolia carniolica* Jacq., *Solanum humile* Bernh., *Physalis alkekengi* L.);
- ✓ розорювання та інтенсивне господарське освоєння залишкових степових і лучно-степових екотопів (*Solanum sisymbriifolium* Lam.);
- ✓ руйнування екотопів внаслідок видобутку корисних копалин (вапняків, пісковиків) (*Solanum alatum* Moench);
- ✓ збирання рослин населенням як лікарської сировини (*Atropa bella-donna* L., *Scopolia carniolica* Jacq.).

З метою охорони, збереження, раціонального використання і відтворення раритетних видів родини Пасльонові у районі дослідження необхідно:

✓ здійснювати системний моніторинг стану та динаміки чисельності популяцій червонокнижних і регіонально рідкісних видів флори, а у разі їхнього чисельного скорочення оперативно встановлювати фактори, які його спричиняють;

✓ у випадку виявлення нових ареалів раритетної флори рекомендувати створення у цих місцях об'єктів природно-заповідного фонду;

✓ заборонити порушення оселищ видів та їх екотопів внаслідок вирубування лісів, видобутку корисних копалин, збирання населенням як лікарської сировини та господарського освоєння залишкових ділянок лучно-степової рослинності;

✓ ініціювати видання регіональних Зеленої й Червоної книг, регулярно інформувати місцеве населення про стан природоохоронної роботи у засобах масової інформації (преса, телебачення);

✓ клопотати перед постійною комісією з питань регулювання земельних відносин, агропромислового комплексу та охорони природного середовища Збараської міської ради (голова – Дмитришин Ігор Володимирович) щодо створення заповідного ботанічного урочища місцевого значення в околицях села Залісці з метою збереження популяцій *Atropa bella-donna* L. і *Scopolia carniolica* Jacq.

Література

1. Визначник рослин України / А. І Барбарич та ін.; за ред. Д. К. Зерова. Київ: Урожай, 1965. С. 583-588.
2. Нечитайло В. А., Кучерява Л. Ф. Ботаніка. Вищі рослини. Київ: Фітосоціоцентр, 2001. С. 320-323.
3. Определитель высших растений Украины / Д. Н. Доброчаева и др.; за ред. Ю. Н. Прокудина. Киев: Фитосоциоцентр, 1999: Наукова думка, 1987. С. 278-281.
4. Флора УРСР: в 12 т. / за ред. Д. К. Зерова. Київ: Вид-во АН УРСР, 1960. Т. 9. С. 364-404.
5. Червона книга України. Рослинний світ / за ред. Я. П. Дідуха. Київ: Глобалконсалтинг, 2009. С. 604-605.
6. Яворівський Р. Л., Дем'янчук П. М. Червонокнижні види флори Тернопільської області. *Матеріали XIV з'їзду Українського ботанічного товариства*. (Київ, 25–26 квітн. 2017 р.). К., б. в., 2017. С. 139.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ: БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

Роман Фафула (Львів, Україна) КІНЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ Na ⁺ , K ⁺ -АТР-ази ЛІМФОЦИТІВ ПЕРИФЕРИЧНОЇ КРОВІ ХВОРИХ НА РЕВМАТОЇДНИЙ АРТРИТ ТА АНКІЛОЗИВНИЙ СПОНДИЛОАРТРИТ	5
Руслан Яворівський, Софія Заблоцька (Тернопіль, Україна) ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДОВОГО СКЛАДУ ТА РАРИТЕТНОЇ ФРАКЦІЇ РОДИНИ SOLANACEAE Berth. Et Hook. f. У ФЛОРИ ЗБАРАЗЬКОГО (ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО) РАЙОНУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ	6

СЕКЦІЯ: ЕКОНОМІКА

Oleksiy Tsukarev (Ukraine, Kamianske) DISINFORMATION IN FOOD PRODUCTS: IMPACT ON CONSUMER HEALTH AND BRAND TRUST	9
Богдан Галицький (Київ, Україна) КОНКУРЕНТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ	10
Інна Голова (Київ, Україна) КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ТРАНСПОРТНОГО КОМПЛЕКСУ	13
Олександр Нестеренко (Київ, Україна) КОНЦЕПЦІЯ СУЧАСНОГО УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ	16

СЕКЦІЯ: ІСТОРІЯ

Наталія Дем'яненко (Переяслав, Україна) РЕАЛІЇ УКРАЇНСЬКОГО БДЖОЛЯРСТВА В ПЕРІОД РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ	19
Алла Курзенкова (Слов'янськ, Україна) СКАНДИНАВСЬКІ РУНИ ЯК ІСТОРИЧНЕ ДЖЕРЕЛО З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ	21

СЕКЦІЯ: ПЕДАГОГІКА

Валентина Загалевиц, Олена Дужева (Кам'янець-Подільський, Україна) ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ У КОЗАЦЬКУ ДОБУ	24
Сузанна Волошин, Ганна Ільницька (Дрогобич, Україна) ФОРМУВАННЯ НАСКРІЗНОГО УМІННЯ «ЛОГІЧНО ОБҐРУНТОВУВАТИ ПОЗИЦІЮ» У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ (7 КЛАС)	25
Соломія Ілляш, Юлія Курилець (Дрогобич, Україна) ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	27
Микола Пантюк, Юлія Бойчук (Дрогобич, Україна) СВОБОДА І ПАТРІОТИЗМ У ПЕДАГОГІЧНИХ ПОГЛЯДАХ ВАСИЛЯ СУХОМЛІНСЬКОГО	28
Наталія Якуніна (Дружківка, Україна) ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ	29

СЕКЦІЯ: ПСИХОЛОГІЯ

Тетяна Кириченко (Переяслав, Україна) ПСИХОЛОГІЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ НАРОДНОЇ ГРИ	32
Олександр Равчев (Київ, Україна) ГРОМАДСЬКА АКТИВНІСТЬ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	34

СЕКЦІЯ: ФІЗИКА

Сауле Нуркасымова, Абылай Қажымұхан (Астана, Казахстан) ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ РЕШЕНИЯ ЗАДАЧ ПО ФИЗИКЕ	37
---	----

СЕКЦІЯ: ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА ПРОФЕСІЙНИЙ СПОРТ

Тарас Кириченко, Світлана Галат, Євген Чечуга (Переяслав, Україна) ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ СПОРТСМЕНІВ, ЩО СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ В ПАУЕРЛІФТИНГУ	40
Тарас Кириченко, Іван Ткаченко, Віталій Харченко (Переяслав, Україна) АТЛЕТИЧНА ГІМНАСТИКА ЯК ОЗДОРОВЧА СИСТЕМА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ	42
Тарас Кириченко, Андрій Шевчук (Переяслав, Україна) ВПЛИВ ОЗДОРОВЧОЇ АТЛЕТИЧНОЇ ГІМНАСТИКИ НА ФІЗИЧНИЙ СТАН СТАРШОКЛАСНИКІВ	45
Віталій Поліщук, Олексій Ткачук (Переяслав, Україна) ІНТЕГРАЦІЯ ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПСИХОФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ	47